

Arrels

Pregó de la Fira i el Firó de Sóller del 2014

Maria del Mar Puigserver

Pregó de la Fira i el Firó de Sóller de l'any 2.014

**de Maria del Mar Puigserver Massanet
llegit el dijous 8 de maig a l'església de Sant Bartomeu
la nit de la Investidura de les Valentès Dones**

*Diuen que el lloc on neixes és una loteria i que marca la teva vida per sempre.
Hi ha coses que pots triar: on vivim quan ens fem grans, els nostres amics,
la carrera professional i amb qui compartirem la vida.
Però hi ha dues coses que no escollim: on naixem i a quina família;
dues coses que ens marcaran per sempre.*

*I això és, precisament, el que ha deixat petjada en mi;
és l'arrel del que som avui.*

*Digníssimes autoritats,
Valentes Dones 2013 i 2014, personatges històrics,
sollerics i solleriques, visitants de fora:
benvinguts!, bon vespre a tots!*

*Abans de començar voldria agrair al meu entorn, família i amics
el suport que he rebut en les darreres setmanes.
Als meus pares i a na Laura, gràcies per tanta ajuda, per ser-hi sempre
i acompanyar-me en aquesta aventura.
Als meus amics, per les mostres d'estima.
A en Jaume i a n'Antònia per escoltar-me, assessorar-me
i donar-me tants de consells mentre he escrit el pregó.
A Mar Castanyer, regidora de Cultura i Festes,
per confiar en mi aquesta responsabilitat.
I voldria també tenir unes paraules de reconeixement als tres col·lectius
que fan feina de cap a cap d'any perquè tots puguem gaudir d'aquesta festa.
Sense la vostra feina, això no seria possible.*

*Vull dedicar aquest pregó a tots els sollerics,
als joves perquè tenim una gran tasca i responsabilitat,
al meu home i als meus fills.*

Arrels

A les faldes del Barranc, baix els Cornadors i amb el Puig de l'Ofre presidint el cim, s'hi troba un llogaret de pocs habitants que ocupa un lloc privilegiat entre Sóller i Fornalutx, Biniraix. Un meravellós conjunt arquitectònic d'un extraordinari valor paisatgístic on la pedra és present a cada un dels seus racons. Es troba assentat sobre el que va ser una antiga alqueria musulmana que el rei Jaume I, després de la conquesta de Mallorca, cedí al comte d'Empúries i després aquest al bisbe de Girona.

Entre aquests carrers estrets, empedrats, hi he passat els millors moments de la meua vida. No tenc cap record d'aquells anys quan era nina on no hi hagi la meua germana

Laura. Són, ma mare i ella, les dones més importants de la meva vida. I durant aquells anys, fins que vàrem partir de Biniaraix, vaig aprendre a valorar, a estimar, a gaudir i a viure a un llogaret a on els veïns es converteixen en família i els sopars de carrers en un dels esdeveniments més importants de l'estiu. I a més de tot això, vàrem tenir la sort de viure al mateix carrer, porta amb porta, amb veïns que no son veïns, ni tan sols amics, són família. I que ho és de cert allò que diu que la sang no fa la família!

Varen ser anys de jocs al carrer, de gimcanes, de partir a jugar a les tres del capvespre, no tornar fins a les vuit de l'horabaixa... i que no passàs res (cosa impensable avui en dia!). Anys d'enviar cartes als extraterrestres en un globus i que ens les contestassin. Anys on la festa més important del món eren la de Biniaraix, el mes d'agost, i anar a berenar al primer pont del Barranc era una gran alegria. El mes de juny arribaven els veïns que estiuejaven i ja formàvem el grup que va somniar en ser cantants, pintors, o que passava les hores fent somnis d'arena a la plaça damunt els pedrissos de davant l'església. Somnis d'arena, castells d'il·lusions i així passaven els estius... un rere l'altre. Ara, anys més tard, quan dic que vaig néixer a Biniaraix, en general la gent valora el paisatge idíl·lic d'un llogaret famós per ser als peus del Barranc. Però no es pot valorar Biniaraix en tot el seu conjunt si no hi has viscut, si no has palpat el batec dels seus carrers, si no has gaudit de la vida a la plaça, o si no has jugat a les rentadores; si no t'has assegut a escoltar el so de l'aigua quan baixa pel torrent, si durant els mesos d'estiu no has pres la fresca amb una cadira al carrer... Anys de rialles, de somnis, de contes i rondalles... les que ens contava mon pare.

Mon pare... la persona més entregada, implicada i entusiasta que conec en tot el que fa. D'ell he après a ser reflexiva, a pensar les coses abans de fer-les, a estimar els petits detalls, les petites coses. He après que amb molt poc pots tenir molt.... I que la constància i la paciència poden fer que allò que sembla impossible es converteixi en realitat.

Uns valors que també vaig aprendre als escoltes. Vaig entrar a l'agrupament Capità Angelats quan tenia vuit anys, a la unitat de Llops i Daines. El compromís, l'esforç, la companyonia, el sacrifici... són només alguns dels valors de l'escoltisme. Amb els meus companys i els caps ens reuníem cada dissabte. Allà preparàvem activitats i les sortides de cada mes. Fer excursions i descobrir nous camins era sempre una gran aventura! El campament d'estiu i d'hivern, Sant Jordi, i a començament de cada curs l'Alfa; moment en que s'ajunten tots els escoltes de l'agrupament durant dos dies de convivència i on els més grans de cada unitat passen a formar part d'una altra. De Ferrerets a Llops, de Llops a Ràngers, després els Pioners i finalment la unitat Ruta. És un moment emotiu, per una banda la il·lusió de fer passes cap endavant i per altre banda de tristesa per deixar enrere uns companys i caps amb qui passes moltes hores, moments inoblidables,

únics i de qui, passat el temps, després sabràs que t'han ajudat a formar-te com a persona.

Els campaments a Cala Tuent, a Cala Virgili, el bon amic, l'estol, el fulart, la promesa... cada un dels caps d'unitat que he tengut han deixat petjada en mi i també han ajudat a que avui vulgui transmetre als meus fills els mateixos valors que ells m'ensenyaren:

"A esforçar-te a merèixer confiança i fer confiança a tothom. A viure la nostra fe i respectar les conviccions dels altres. A aprendre a ser útil i fer servei. A treballar per la Pau. A ser fidels al nostre país. A defensar la natura i protegir la vida. A aprendre a viure en equip i a fer-ho tot entre tots. A ser decidits i a afrontar les dificultats sense por. A estimar el treball i fer bé les coses. A aprendre a estimar i a jugar net."

Aquesta és la Llei escolta. Ara més que mai, estaria bé recordar-la més sovint i sobretot, posar-la en pràctica.

Un grup de persones molt lligat als escoltes foren, a més, impulsors de la festa que tenim a dia d'avui, tal i com la coneixem ara. Li donaren la forma actual. Va ser aquest grup de sollerics el que l'any 1974 començaren a dur a terme l'ofrena de flors a la Mare de Déu de la Victòria, també impulsaren la investidura de les Valentès Dones i la celebració del pregó de les festes. Fins a les hores les dones no participaven de la festa, només eren espectadores, llevat de les dues nines que representaven a les germanes Casasnoves.

Durant aquella època, sent escolta, vaig començar a participar d'una festa que amb els anys arribaria a entendre què significa per als sollerics: el Firó. Anàvem totes les amigues a dinar juntes i sempre amb el rebosillo al cap, el gipó ben estret i les falde emmidonades, partíem cap a plaça a l'arenga del Capità Angelats.

Fa exactament dotze anys, quan jo en tenia denou, vaig viure en aquest mateix escenari un moment únic, inoblidable. La investidura de la meva germana i jo com a Valentès Dones de la Fira de l'any 2002. Una feinada per ma mare, però també una gran satisfacció per tota la família. Especialment per els meus padrins de Sa Vinyassa. El meu padrí Llorenç que no ens va deixar ni un moment i per tot ens acompanyava. Varen ser quatre dies màgics, intensos. I que la meva germana fos també germana històrica, encara ho va fer més especial. Només qui ho ha estat pot saber i entendre què sents i què significa representar a dues dones, a dues valentes que cada any protagonitzen la festa més esperada i estimada per a tots els sollerics.

Dues dones... dones i valentes... si aquestes dues paraules les contextualitzam en el segle XVI, l'any 1561... encara agafen més importància, més rellevància i les fa encara

més, si cap, meritòries de la transcendència que han tengut i tenen a dia d'avui.

El paper que desenvolupava la dona a finals de l'Edat Mitjana i principis de la Moderna era complir amb les feines domèstiques, dirigir la seva casa amb diligència, ser fidel al seu home, acatar totes les seves ordres; però per si això fos poc, també havia de ser dolça, estar sempre disposada a satisfer els seus desitjos i, a més, donar-li fills. Així era, per norma general, el paper de la dona en aquella època. Certament les tasques que havien de dur a terme canviaven depenent de la classe social a la que pertanyien. Tenint en compte que Catalina i Francisca Casasnoves eren dues pageses podem pensar que, a més de totes les tasques de la casa i de servei a l'home, feien també el seu jornal al camp.

En aquell segle, i dic aquell segle, però segur i malauradament que podem identificar moltes actituds de fa més de 450 anys en comportaments de la societat actual... Com deia, en aquell segle les dones eren considerades físicament, moralment i intel·lectualment inferiors a l'home. La seva capacitat d'actuació quedava reduïda a l'àmbit familiar i domèstic. Depenia tant econòmicament com jurídicament del seu espòs i havia de complir les regles i normes que aquest imposàs. En alguns dels manuals religiosos de la Baixa Edat Mitjana es deia que la dona havia

“d'estimar al seu espòs, consolar-lo i ser la seva font d'inspiració. Havia d'anteposar el bé del seu home al seu propi”.

El paper de la dona casada es reduïa bàsicament a dos extrems: per una banda acontentar al seu espòs, ser-li fidel i submissa... i per altre continuar amb el llinatge. A ella, a ella només li quedava sotmetre's a les normes i regles imperants. Podia rebel·lar-se, sí, però li esperava el càstig, l'ostracisme, inclús la misèria. Aquelles que ho feien eren durament criticades i podien ser maltractades, colpejades o injuriades.

Sí,estic parlant del segle XVI, tot i que sembli que alguns homes del segle XXI segueixin el comportament dels d'aquella època! Any 2014: 24 dones víctimes de la violència de gènere a Espanya i només han passat 4 mesos i mig. És una xifra intolerable i que necessita de la lluita de tots per aconseguir baixar-la.

Un recent estudi de l'Agència de Drets Fonamentals de la Unió Europa, revela que un 22 per cent de les dones espanyoles han patit alguna vegada en la seva vida un episodi de violència física o sexual, i un 4 per cent aquest darrer any. A nivell europeu un 33 per cent de les dones han patit la violència masclista, una de cada tres. Dones i més dones protagonistes de les pitjors històries, històries de maltractaments. La pitjor cara del masclisme i la dona, sempre, com a víctima.

Evitar que això passi hauria de ser una prioritat i nosaltres, com a ciutadans, no ens hauríem d'acostumar a llegir i sentir aquestes notícies. Mai ningú hauria d'avesar-se a

històries de maltractaments. Els drets de la dona són exactament els mateixos que els dels homes. Som exactament iguals. Tot i que després els comportaments masclistes ens facin tan diferents.

Durant el segle XIX es produeix la incorporació constant i regular de les dones al món de la fàbrica. El procés d'industrialització introduirà noves formes d'organització laboral que possibilitaran que la dona entri en contacte molt més directe en un món que fins aquell moment li havia estat negat. Gran part d'aquestes dones que a més de les feines domèstiques també treballaren en activitats agrícoles, o a les fàbriques, han estat excloses durant molt de temps de les estadístiques oficials. L'activitat de la dona al món fabril a Mallorca comença a la segona meitat del segle XIX, tot i que el seu contacte en el món laboral comença molt abans. A finals del segle el procés d'industrialització a Mallorca ja estava consolidat i a Sóller el principal sector econòmic era el tèxtil. L'any 1861 aquesta indústria agrupava gairebé un seixanta per cent dels operaris industrials de les Illes. A partir de 1880, i durant un segle, funcionaren a Sóller tretze fàbriques de teixits i moltes dones hi comencen a fer feina.

Progressivament, a poc a poc, amb molt d'esforç i lluita, la dona ha anat adquirint uns drets: a separar-se, a ser igual que el seu espòs, a ser autònoma respecte al seu marit o al seu pare, dret a una educació mixta, a firmar un contracte de feina, treballar en tallers o indústries. L'any 1931 amb l'aprovació de la Constitució es reconeix el dret de la dona a votar. El 1950 la dona, però, encara no pot: ser diplomàtica, jutge, notària, inspectora d'hisenda. No pot tenir carnet de conduir, ni passaport, ni obrir-se un compte al banc sense l'autorització signada del seu home. Vint anys després, 1970, encara no té dret a divorciar-se, ni a tenir la pàtria potestat dels seus fills. El 1990 la dona no té el dret a ser protegida integralment contra les agressions masclistes.

Amb els anys i la introducció, modificació i redacció de noves lleis la dona ha adquirit uns drets que no ens podem permetre perdre. Que no ens llevin el dret a ser lliures, a fer feina amb dignitat, a ser iguals que els homes, que no ens llevin... el dret a decidir.

Després de la meva investidura com a Valenta Dona, vaig estar alguns anys sense poder viure d'una manera intensa i implicada la Fira i el Firó. Varen ser els anys que vaig partir de Sóller cap a Salamanca per estudiar periodisme. Quatre anys de conèixer món, d'obrir nous camins, però també anys d'enyorança, de record, de nostàlgia. Per tot on he anat he contat orgullosa que som mallorquina, de Sóller. "El pueblo del trenecito", me deien. Sí, del "trenecito" i de la vida a la plaça, de l'olor de taronger, del so dels ocells, el color de les muntanyes, el poble del tren de Sóller, del tramvia, però també de la vida al mercat, al carrer de Sa Lluna, de les festes a les barriades, dels sopars als carrers, les revetlles a la plaça, el poble de les cases de pedra, dels tests als portals. El

poble dels horts de llimoneres i tarongers, dels olivars a les muntanyes. Un poble singular, diferent, únic.. on hi viu gent compromesa, decidida, amb inquietuds, gent que lluita per mantenir les tradicions, l'arrel, que fa feina per no esborrar les petjades que els nostres avantpassats ens deixaren, que volen mantenir i donar a conèixer el folklore, la indumentària, els costums, la història. Gent, molta, que estima el que fa, que estima Sóller i que lluita per la cultura, per la defensa de la llengua catalana.

El català és un patrimoni històric i estam obligats a preservar-lo. Comunicar-se i relacionar-se en la nostra llengua ha costat molt, molt de sacrifici al llarg de la història i hem de ser conscients del nostre paper per preservar aquest dret i estendre'l, ensenyar-lo i estimar-lo. Una llengua no és només un instrument de comunicació, és una forma d'entendre el món i de relacionar-s'hi. I la llengua no perviu només pel seu passat. Necessita accions i fets que la mantenguin viva, útil i actualitzada. La nostra llengua és tan culta, vàlida i té el mateix prestigi que qualsevol altre llengua del món.

Trobar-me a Salamanca, un dia creuava la Plaça Major i vaig sentir com un grup de persones que visitaven la ciutat parlaven en català. Me vaig aturar en sec. I en lloc de seguir el meu camí cap a ca nostra, durant una estona, els vaig seguir. A Salamanca els mallorquins que hi estudiàvem érem comptats i no era habitual sentir el mallorquí o el català. Eren de Binissalem i vaig estar una estona amb ells. Vull dir amb això que només sentir-los parlar em varen fer sentir com a ca nostra. I per a ells també va ser una alegria trobar-se una mallorquina.

De veres algú encara pensa que la llengua no uneix? Més que separa! O així hauria de ser. Una vegada vaig llegir que hi ha moltes raons per parlar català. La principal, però, és que el català és nostre. Ens pertany, és part d'un patrimoni que també és teu.

Sempre m'ha estirat molt el món de la comunicació. A Sa Veu i al Setmanari Sóller vaig fer les primeres passes de periodisme. No va ser fàcil decidir-me a sortir perquè a Mallorca fa dotze anys no hi havia Facultat de Comunicació. Finalment, i gràcies a una empenta, el mes de setembre de l'any 2002 vaig matricular-me per cursar primer de Periodisme a Salamanca. Ja de tot d'una, els estius, vaig fer pràctiques a diferents mitjans de comunicació. I uns anys abans d'acabar la carrera vaig entrar, com a becària, a la televisió autonòmica de les Illes Balears, IB3, al programa Balears Directe. Unes pràctiques que havien de durar tres mesos... i encara hi som. Han passat vuit anys!

Vuit anys a on he crescut i m'he format com a periodista. Vuit anys d'alts i baixos, però després de tot aquest temps puc dir que estim aquesta televisió i que des que va néixer, fa nou anys, ha aconseguit apropar les quatre illes.

Vuit anys que m'han permès conèixer molta gent de qui he après tot el que sé d'aquest mitjà de comunicació. Periodistes que viuen aquesta professió d'una manera intensa, implicada, amb rigor, amb responsabilitat... I que formen part d'una redacció, la redacció d'informatius que fa feina cada dia per contar-vos el què passa a les nostres illes. Periodistes, companys, amb qui he passat molts bons moments a dins i fora de la televisió, companys que són amics, amics que són família.

Va dir en més d'una ocasió Gabriel García Márquez que el periodisme és "el mejor oficio del mundo". No sé si és el millor del món. No m'atreuria a dir-ho. Però sí, la millor carrera professional que podia desenvolupar en la meua vida. Perquè m'ompl i m'aixec cada dia amb les ganes i la satisfacció de saber que allà a on hi pas més hores que a ca meua som immensament feliç.

I això que en els darrers anys hem vist partir a molts companys a causa de les retallades que dia sí i dia també han patit la majoria dels mitjans de comunicació. "Si jo perd companys tu perds informació i sense periodisme no hi ha democràcia", un lema que hem sentit moltes vegades, massa, aquets darrers anys. Només l'any passat setanta-tres mitjans de comunicació varen tancar a Espanya i més de quatre mil periodistes varen perdre la seva feina. Unes xifres que s'estenen a la resta de professions i que deixen un panorama laboral desert i preocupant.

Molts dels joves que acabaran aquest més de juny les seves carreres no tendran l'oportunitat d'incorporar-se al món laboral de forma immediata. I si aconseguixen fer feina, molts pocs ho faran en relació al que han estudiat. Joves i més joves que es veuen obligats a partir fora del seu país cercant una oportunitat, algú que els contracti per primera vegada i els doni l'empenta per començar a donar les primeres passes en un món laboral que, com passa en moltes coses i de cada vegada més, enlloc de donar passes endavant, dona passes enrere i en lloc de vetllar pels drets dels treballadors, vetlla pels drets dels grans empresaris.

Però tot i que els joves són conscients del panorama que els espera, també he de dir que els que acaben ara la carrera de periodisme i posen un peu a una redacció per fer pràctiques, ho fan amb les mateixes ganes, forces i il·lusió que els que l'acabarem fa vuit anys, quan tot anava bé i quan el nostre futur no era un problema. A una redacció hi han de conviure periodistes veterans i els joves que comencen, és el natural i el que garanteix un periodisme de qualitat. Així que no han estat anys fàcils, més bé tot el contrari: incerteses, canvis, reduccions.

Deia Gabriel García Márquez, que va morir el passat 17 d'abril que:

"Ningú que no ho hagi viscut pot concebre que és el pressentiment sobrenatural de la notícia, l'orgasme de la primícia, la demolició moral del fracàs. Ningú que no hagi nascut per a això i estigui disposat a viure només per a això podria persistir en un ofici tan

incomprensible i voraç, l'obra del qual s'acaba després de cada notícia, com si fos per sempre, però que no concedeix un instant de pau mentre no torna a començar amb més cremor que mai en el minut següent”.

I així és la meva professió. El dia a dia a una redacció.

Sóller ha tengut i té una important tradició periodística. Á més, la premsa local va contribuir molt a la divulgació del Firó com a festa. No és fins l'any 1885 quan es comença a celebrar el Firó com representació de la batalla, fins a les hores Sóller havia perdut moltes de les seves festes populars.

Són molts i destacables els comunicadors que hi ha hagut a Sóller al llarg de la història. Una tradició que es deu a l'ambient social, intel·lectual i cultural que hi havia a la Vall. Premsa escrita i documentalistes gràfics que han deixat constància de l'activitat, del dia a dia dels sollerics, oferint informació de la comarca, fent especial referència a l'àmbit cultural. Sóller és un dels pobles de Mallorca, juntament amb Felanitx, que té una crònica impresa amb una vida tan llarga. Des de finals del segle XIX i fins a mitjans del segle XX Sóller viu un important desenvolupament social, econòmic i cultural i això es reflexa en les publicacions, periòdics i revistes, que a les hores neixen per donar cobertura informativa del moment actual i de canvi que es vivia en aquella època. Gràcies a ells, a aquests comunicadors, la premsa sollerica es converteix en un vehicle per connectar els sollerics, que es veren forçats a emigrar a França o a Puerto Rico, amb el seu poble i poden seguir informats i, d'alguna manera, lligats a les seves arrels.

L'any 1884 neix la primera publicació. “Semanario de Sóller”, editat a Palma però pensat per ser un periòdic de Sóller. El seu format és, però, massa literari. Un any més tard, l'any 1885, Joan Marquès de Can Pinoi funda “El Sóller”. Així neix el primer setmanari editat i imprès a Sóller. Joan Marquès serà el seu director fins que mor i el seu fill, Miquel Marquès, agafa el testimoni. En la darrera etapa, des de l'any 1973 i fins a dia d'avui, l'edita a Palma el Grup Serra. En els inicis de “El Sóller” l'objectiu de la publicació és “tenir al corrent als sollerics que viuen fora de tot el que succeeixi al seu poble”. Les seves màximes: no mesclar-se en política, ser catòlics en religió i sortir amb absoluta puntualitat”. Si Joan Marquès de Can Pinoi és considerat un dels introductors de la premsa escrita a Sóller, no podem oblidar la important tasca que en aquest àmbit també va realitzar Salvador Calatayud. Fundador, l'any 1913, de la impremta Calatayud i fundador també, l'any 1924, de “La Voz de Sóller”.

Des de finals del segle XIX i fins a mitjans dels anys trenta a Sóller, que a les hores tenia vuit o nou mil habitants, hi va haver fins a quatre publicacions setmanals al mateix temps: El Sóller, Heraldo de Sóller, El Pueblo i En Xerrim. Però a més d'aquestes també

es publicaren durant el segle XX a les dues impremtes que hi havia: Marquès i Calatayud, els següents periòdics o revistes de Sóller: El grano de mostaza, Explorador mallorquín-Sóller, La República, Milicias, Paz y Caridad, Alturas...

No puc parlar de premsa escrita a Sóller i de destacats periodistes sollerics sense anomenar a Joan Baptista Ensenyat. Periodista, nascut a aquesta ciutat l'any 1851, va col·laborar durant uns anys amb el setmanari "Sóller", utilitzant sovint pseudònims. Però la seva vida periodística la va desenvolupar a París, Barcelona i Madrid on es va relacionar amb importants intel·lectuals francesos, un fet que el va permetre participar en la fundació l'Alliance Latine. Entre els diaris que treballà destaca "Le Mot d'Ordre", a París. Membre de la Reial Acadèmia de la Història va participar en la organització de l'Exposició Universal de Barcelona l'any 1888. Set anys després va ser nomenat secretari de l'Ajuntament de Sóller i va impulsar l'organització de l'Exposició Balear a Sóller, el 1897. Com escriptor va publicar més de setanta obres. A Sóller, el carrer que discorre des de la plaça Antoni Maura fins a la plaça Constitució du el seu nom.

Són importants i destacats els periodistes que han dut el nom de Sóller arreu del món donant a conèixer el nostre poble i la nostra cultura. Una tradició que es manté viva i que podem palpar cada setmana en els dos setmanaris que es publiquen a Sóller: Sa Veü de Sóller i el Sóller.

El text que us llegiré ara és una part de l'escrit de la invasió turco-argeliana del Llibre de Sentències de la Cort Reial de Sóller. En el Llibre de Sentències s'escriuen aquells esdeveniments importants que succeïen a la vila. Està escrit en català antic, l'11 de maig de l'any 1561, just després de la invasió:

“ Diumenge, a 11 del mes de maig de 1561. En l'Alba clara desembarcaren 1700 o 1800 moros i turcs amb 23 fustes i galères eixides d'Alger per a dar salt a Sóller i anaren en Ponent i tornaren de Ponent de Blanes i tocaren a Eivissa i un dia abans vingué avís al Virei. I lo Virei feu eixir los capitans de fora. I lo nostro capità Mossèn Joan Angelats amb manco de dues hores arriba a Sóller i lo dissabte en la nit o diumenge de matinada amb obra de 500 homes, en que hi havia 111 de Bunyola i Alaró, envestiren amb la mitad de dits turcs al Pont de la Mar qui venien del Coll de s'Illa o de les Punes amb proposit d'eixir a la Creu i venir lo carrer nou avall. I los Cristians, valerosament envestiren dit esquadró a dit pont de la mar i romperentlos mataren molts moros encalsant-los fins al coll de s'Illa. I l'altre esquadró de moros prengué per casa de Joanot Palou i arribaren fins a sa Coma i encalssaren moltes dones i capellans qui fugien i saquejaren la vila i l'esglesia i anant-se'n amb dita presa los cristians feriren sobre ells i llevarenlos tota sa presa, mataren molts moros...”

*500 joves, avantpassats nostres,
que sortiren al carrer, de vespre,
per defensar la seva família, les seves cases, el seu poble, els seus horts.*

*Ara el perill no arriba en galeres, ni fustes, ni ve de la mar.
És el nostre deure, joves d'avui en dia,
defensar amb la mateixa força i valentia que ho feren els sollerics fa 453 anys
la nostra terra i els nostres fruits.*

*Lluitem per mantenir viva la nostra cultura,
el nostre patrimoni i les nostres arrels.
Que molts anys puguem gaudir d'aquesta festa,
que no fa, si més no, recordar-nos que
amb coratge, valentia, responsabilitat i, sobretot, units,
hem de conservar allò que estimam.*

Que passeu unes bones festes, molts d'anys.

Visca Sóller, Visca Sa Fira i Visca Es Firó.

Mar Puigserver